

Wybrana literatura na temat ofert i psychologii ekologicznej

Ecological Psychology

Najbardziej rozpoznawalne czasopismo na temat psychologii ekologicznej. Porusza problemy i zagadnienia związane z systemami zwierzę-środowisko. Wydawane jest cztery razy w roku; pojawiają się również numery specjalne. Redaktorem naczelnym *Ecological Psychology* jest William M. Mace.

Strona internetowa czasopisma:

<http://www.tandf.co.uk/journals/titles/10407413.asp>

Strona internetowa International Society for Ecological Psychology:

http://caribou.cc.trincoll.edu/depts_ecopsyc/isep/

Klasyczne prace Jamesa J. Gibsona:

J.J. Gibson. 1977. *The Theory of Affordances*. Red. Robert Shaw and John Bransford. *Perceiving, acting, and knowing: toward an ecological psychology*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates: 67-82.

W artykule tym James J. Gibson wprowadza po raz pierwszy pojęcie „oferty” (*affordance*).

J.J. Gibson. 1979. *The Ecological Approach to Visual Perception*. Boston: Houghton Mifflin.

Jedna z najważniejszych prac dotyczących psychologii ekologicznej i ofert. Przedstawiono w niej takie zagadnienia jak: komplementarność zwierzęcia i środowiska, teoria ofert, teoria percepcji bezpośredniej i psychologia ekologiczna. Jest to jednocześnie propozycja nowej teorii percepcji, jak i krytyka klasycznych teorii (behawioryzmu, kognitywizmu). Obowiązkowa pozycja dla wszystkich zainteresowanych tematem.

Inne prace:

A. Chemero. 2003. *An Outline of a Theory of Affordances*. Ecological Psychology, 15(2): 181-195.

Obszerny przekrój dotyczący teorii ofert. Autor opisuje relacje pomiędzy: (a) zdolnościami zwierząt a własnościami środowiska oraz (b) ofertami, nisza-
mi, zwierzętami i zdarzeniami.

H. Heft. 2001. *Ecological Psychology in Context: James Gibson, Roger Barker, and the Legacy of William James*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.

Książka dotyczy zarówno historii psychologii, jak i rozwoju podejścia ekologicznego. Heft prezentuje dużą liczbę różnych zagadnień filozofii oraz psychologii, pokazując połączenia między obiema dziedzinami.

W.W. Gaver. 1993. *What in the World Do We Hear?: An Ecological Approach to Auditory Event Perception*. Ecological Psychology, 5(1): 1-29.

Gaver stosuje podejście ekologiczne do fenomenu słuchania. Słuchanie jest według niego doświadczeniem słyszenia zdarzeń w świecie. Autor rozwija nowe podejście do opisu dźwięków.

E.J. Gibson & A.D. Pick. 2000. *Perceptual learning and development: An ecological approach to perceptual learning and development*. Oksford: Oxford University Press.

W książce zaprezentowano teoretyczne ramy zgodne z podejściem ekologicznym, pozwalające zrozumieć fenomen uczenia się i rozwoju. Autorzy pokazują w szczegółowy sposób, od narodzin do dziecka, rozwój percepcji. Dodatkowo poruszają takie tematy jak rozwój komunikacji, widzenie i manipulacja przedmiotami oraz poruszanie się.

D. Norman. 1988. *The Psychology of Everyday Things*. Nowy Jork: Basic Books.

Autor tej książki bada oferty w kontekście interakcji człowiek-maszyna. W książce przedstawiono wiele zagadnień, głównie związanych z interakcją człowiek-maszyna, praktykami projektowymi, ergonomiką i psychologią.

M.T. Turvey. 1992. *Affordances and Prospective Control: An Outline of the Ontology*. Ecological Psychology, 4(3): 173-187.

Jest to praca, która dotyczy działania, kontroli działania i ontologii. Autor argumentuje, iż badania nad kontrolą działań w ramach nurtu ekologicznego pociągają za sobą automatycznie poszukiwanie obiektywnych praw. Ponadto zarówno postulowana ontologia, jak i oferty są tutaj rozumiane jako materialne i dynamiczne.

W.H. Warren. 1984. *Perceiving affordances: Visual guidance of stair climbing*. *Journal of Experimental Psychology: Human Perception & Performance*, 10, 683-703.

Jedna z najważniejszych eksperymentalnych prac na temat ofert. Jest to analiza ofert traktująca system zwierzę-środowisko jako układ dynamiczny. Dlatego też autor eksploruje relacje pomiędzy własnościami środowiska a własnościami zwierzęcia, wprowadzając takie terminy jak: punkty krytyczne (przejścia fazowe dla nowego działania), punkty optymalne oraz inne. Studium przypadku dotyczy zdolności wchodzenia na schody.

przygotował Dawid P. Lubiszewski